

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

Leaving Certificate 2020

Marking Scheme

Latvian

Higher Level

Note to teachers and students on the use of published marking schemes

Marking schemes published by the State Examinations Commission are not intended to be standalone documents. They are an essential resource for examiners who receive training in the correct interpretation and application of the scheme. This training involves, among other things, marking samples of student work and discussing the marks awarded, so as to clarify the correct application of the scheme. The work of examiners is subsequently monitored by Advising Examiners to ensure consistent and accurate application of the marking scheme. This process is overseen by the Chief Examiner, usually assisted by a Chief Advising Examiner. The Chief Examiner is the final authority regarding whether or not the marking scheme has been correctly applied to any piece of candidate work.

Marking schemes are working documents. While a draft marking scheme is prepared in advance of the examination, the scheme is not finalised until examiners have applied it to candidates' work and the feedback from all examiners has been collated and considered in light of the full range of responses of candidates, the overall level of difficulty of the examination and the need to maintain consistency in standards from year to year. This published document contains the finalised scheme, as it was applied to all candidates' work.

In the case of marking schemes that include model solutions or answers, it should be noted that these are not intended to be exhaustive. Variations and alternatives may also be acceptable. Examiners must consider all answers on their merits, and will have consulted with their Advising Examiners when in doubt.

Future Marking Schemes

Assumptions about future marking schemes on the basis of past schemes should be avoided. While the underlying assessment principles remain the same, the details of the marking of a particular type of question may change in the context of the contribution of that question to the overall examination in a given year. The Chief Examiner in any given year has the responsibility to determine how best to ensure the fair and accurate assessment of candidates' work and to ensure consistency in the standard of the assessment from year to year. Accordingly, aspects of the structure, detail and application of the marking scheme for a particular examination are subject to change from one year to the next without notice.

LATVIEŠU VALODA

ATBILDES

I daļa

(30 punkti)

Atbildiet uz jautājumiem!

1. Izskaidrojiet vārdus un vārdu savienojumus!

(5 punkti)

- a) lektors – *cilvēks, kas lasa publiskas lekcijas, nodarbojas ar publisku lekciju lasīšanu/ stāsta savu pieredzi, izglīto citus/ skolotājs*
- b) ambīcijas – *godkārbība, cenšanās pēc kaut kā aiz godkārbības; tieksme, pretenzijas iegūt (ko)/ tieksme ko iegūt*
- c) aplauzties – *klūdīties; ciest neveiksmi/ vilties, būt sarūgtinātam/ neizdoties (neveikties)*
- d) dūša – *drosme, gribasspēks, uzņēmība/ fiziskais spēks, darba spars*
- e) vakances – *neaizņemts amats, brīva darbavieta (piemēram, iestādē)*

2. Kāpēc Ēriks Radželis uzkata, ka Rosinātāvā īpaši vajadzētu uzrunāt vidusskolēnus?

Vidusskolēni vēl nav sapratuši/izvēlējušies, ko vēlas dzīvē darīt. Daudzi dodas uz ārzemēm vieglas peļņas nolūkā, Ēriks vēlas atrunāt. Šis ir laiks, kad var vēl jauniešus motivēt karjeras izvēlei.

3. Miniet trīs kritērijus, kādu projekta autori izvirzīja, lai atlasītu iespējamus lektorus!

Lektoram jābūt ar pieredzi, kura gūta gan Latvijā, gan ārzemēs (atbraukuši atpakaļ un atraduši labu darbu). Vidējais vecums 25 gadi, jaunieši, kuri jau paši ko sasnieguši. Spēj atraktīvi dalīties savā pieredzē.

4. Pamatojiet, kāpēc Rosinātavas pasākumi nenotiek kā lekcijas! Vai jūs atbalstāt šādu pieeju?

Jauniešus vislabāk uzrunā diskusijas, aicina domāt, nevis dzirdēt un pierakstīt kaut kādas dzīves gudrības. Brīvā atmosfērā, nevis lekcijā saklausīt pārbaudītas vērtības, pārliecinātus dzīves stāstus. Lektoram iespējams improvizēt atbilstoši jauniešu vēlmēm, iedvesmot.

5. Kurš no trim piedāvātajiem darba meklēšanas veidiem, Jūsaprāt, ir labākais? Pamatojiet!

*Jebkura atbilde (*izvēlos darbu, uzņēmumu, kurā gribu strādāt un iesniedzu CV, kaut arī uzņēmumam nav nepieciešami jauni drabieki, *paprasu, vai drauga kolektīvā nav nepieciešams jebkāds darbinieks, * veicu tirgus izpēti (vakances, alga) ar loģisku pamatojumu, piemēriem no savas dzīves. Iespējams, labākais darba meklēšanas veids ir darba tirgus pieprasījuma izpēte. Pirmās divas tekstā minētie darba meklēšanas veidi vairāk ir veiksmē - draugi strādā kādā lielā uzņēmumā, kurai būs nepieciešama 19 gadīga jaunieša pieredze. Jebkurā nozarē pieredze ir nepieciešama, bet, var atrast jomu, kurā ir darba spēka trūkums - tad dod iespēju pilnveidot savas prasmes šajā jomā.*

6. "Mūsu mērķis nav kaut ko iemācīt, bet gan iedvesmot sākt to darīt." Vai, Jūsaprāt, *Rosinātava* izdosies sasniegt savu mērķi? Pamatojiet atbildi!

Jā, jo Rosinātavas lektori, kuri ir gados jauni un jau dzīvē paši daudz ko jau sasnieguši, ar savu pieredzi varēs pārliecināt jauniešus izdarīt sev vēlamāko karjeras ceļu. Viņi diskutēs par iespējamajām problēmām, kā tas atrisināt.

Rosinātavas mērķis, neformālā gaisotnē satiekot cilvēkus, kas kaut ko jau dzīvē sasnieguši, ir iedvesmot jauniešus rīkoties, parādīt iespējas, ceļus un iedrošināt uzņemties risku, iegūt pieredzi, pirmkārt, jau uzdrošināties uzsākt ko jaunu. Ja nesanāk, nenobīties un mēģināt vēlreiz, līdz mērķis ir sasniegts. Vienmēr būs skolēni, kuri meklēs iespējas, kā sasniegt savus mērķus, Rosinātava ir vieta, kas mudina mudina to darīt un aizdomāties par nākotni.

II daļa

(30 punkti)

Izsakiet savu viedokli par piedāvāto apgalvojumu! (vismaz 100 vārdu)

"Jauniešiem mazāk iespringt, vairāk darīt, riskēt."

Tas attiecināms ne tikai uz jauniem cilvēkiem, bet uz ikvienu. Tikai izzejot no komforta zonas un uzņemoties risku, varam kaut kaut ko sasniegt. Uzsākot kaut ko jaunu, mēs nezinām, kas mūs sagaida. Bet labāk ir mēģināt, nekā nemēģināt, pat ja neizdodas. Daudzi cilvēki ir iestrēguši bailēs, komforta zonā, no kuras nespēj izlauzties. Tas nenozīmē, ka jāriskē, bet jātur acis vaļā, lai ieraudzītu iespējas piepildīt savus sapņus un ņemtu dzīves grožus savās rokās.

III daļa

Uzrakstiet pārspriedumu par vienu no tēmām! (ne mazāk kā 300 vārdu)

(40 punkti)

1. "Katrs pats savas laimes kalējs." (Latviešu sakāmvārds)

Jau skolas gados mums atgādināja, kā mācīties, tādu darbu strādāsi, tādu algu saņemsi. Katrs pats var izlemt, pa kuru ceļu iet. Vai vienmēr vajag klausīt vecākus, pārņemt viņu pieredzi? Katram pašam par to jālemj. Nevienam tevi nevar piespiest ko darīt. Katram pašam jāsaprot, ko vēlies darīt. Katram pašam par savām kļūdām jāmaksā, katrs pats saņem atalgojumu, uzslavu par savu darbu. Vai es esmu laimīgs? Jā/Nē. Kāpēc? Kas palīdzēja/traucēja? Personiskajās attiecībās neviens tev nevar palīdzēt, pats vislabāk jūt, kā rīkoties.

2. Uzrakstiet, kādi pasākumi, Jūsaprāt, būtu Latvijā būtu jāveic, lai jaunieši vēlētos atgriezties dzimtenē!

Jebkura loģiska argumentēta atbilde.

- ✓ *nodrošinātas darba vietas (pats arī var attīstīt biznesa idejas)*
- ✓ *sakārtota nodokļu politika*
- ✓ *kaut minimāli un garantēti sociālie apstākļi (dzīves vieta/sociālās garantijas/ viegli iegūstami kredīti uz reāliem nosacījumiem)*
- ✓ *atalgojums līdzvērtīgs kā ES*

